

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
LƏNKƏRAN DÖVLƏT UNIVERSİTETİ

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
"11" 02 2025-ci il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050620-Kompüter mühəndisliyi, 050616- İnformasiya texnologiyaları, 050635-Qida mühəndisliyi, 050702-Başçılıq Tərəvəzçilik, 050701-Aqronomluq A,B

Fakültə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Azərbaycan tarixi (Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin 12 noyabr 2021-ci il tarixli F-526 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir. Xırdalan, 2021)

Kodu: HF-B01

Tədris ili: I (2024-2025) Semestr: II

Tədris yükü: 150 saat. Auditoriya yükü: (30 saat müəhazirə, 15 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit sayı: 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: B/m Kəlbəyev Həşim Adil oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Ə.Məmmədov 22

Məsləhət günləri və saatları: I gün saat 14⁰⁰-15⁰⁰

E-mail ünvanı: kadusimerd@mail.ru

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Azərbaycan tarixi: 7 cildə, AMEA, Bakı, Elm, 2007.

2. Azərbaycan tarixi: III cildə, I cild. Bakı, 1998.

3. Azərbaycan tarixi: I hissə (Ali məktəblər üçün dərslik). Z. Bunyadov, Y. Yusifovun redaktəsi ilə. Bakı, 1994, 719 s.

4. Azərbaycan tarixi. Uzaq keçmişdən 1870-ci illərə qədər. S.S. Əliyevin redaktəsi ilə. Bakı, 1996.

5. Azərbaycan tarixi (Oçerklər). Rəcəbli Q.Ə. Bakı, Elm və təhsil, 2013, 542 səh.

6. Azərbaycan tarixi: (Ən qədim zamanlardan-XXI əsrin ilk onilliklərinədək) Abdullayev M. Bakı, 2016

7. Aşurbəyli S. Şirvanşahlar dövləti. Bakı, Avrasiya press, 2006, 416 s.

8. Bunyadov Z. Azərbaycan VII-IX əsrlərdə. Bakı, 2007, 235 s.

9. Qaşqay S. Manna dövləti. Bakı, 1993, 130 s.

10. Əfəndiyev O. Azərbaycan Səfəvilər dövləti. Bakı, Şərq-Qərb, 1993, 2007, 300 s.

11. Fazili Abdulla. Atropatena er.əv. IV – er.VII əsri. Bakı, Elm, 1992, 216 s.

12. Piriye V.Z. Azərbaycanın tarixi coğrafiyası. Bakı, Araz nəşriyyatı, 2002, 152 s.

13. Şərifli M. IX əsrin ikinci yarısı-XI əsrlərdə Azərbaycan feodal dövlətləri. Bakı, Elm, 1978, 242 s.

14. Vəlixanlı N. Ərəb xilafəti və Azərbaycan. Bakı, 1993, 170 s.

15. Mustafayev C.M. Azərbaycan xanlıqlar dövründə. Bakı, 2012, 256 s.

16. İsmayilov İ.Z. Azərbaycanlıların II Dünya müharibəsində iştirakı. Bakı, 2000, 192 səh.

17. Rəsulzadə M.Ə. Azərbaycan Cümhuriyyəti. Bakı, 1990, 112 səh.

18. Azərbaycan Respublikası 1991-2001. Bakı, 2001, 279 səh.

IV. Prerekvizitlər: Azərbaycan tarixi fənninin tədrisi üçün tələbələrə öncədən digər fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Azərbaycan tarixi fənninin tədrisi ilə eyni vaxtda digər fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Azərbaycan tarixinin tədrisi Vətən tarixinin mənimsənilməsi elmidir. Vətən tarixini öyrənməklə hər bir vətəndaş özünün milli mentaliteti ilə tanış olur. Tələbə Azərbaycanın ibtidai icma dövrü tarixindən başlayaraq müasir dövrə qədər olan tarixi mənimsəmiş olur. Burada o, erkən dövlət qurumlarını, qədim dövlətlər olan Manna, Atropatena, Albaniyanı, Azərbaycanın Sasanilər və Xilafət hakimiyyətinə tabe olan dövrləri, Azərbaycanda feodal dövlətlərinin yaranması tarixini, Səlcuqların Azərbaycana gəlməsi və Atabəylər dövləti tarixini, Monqol işğalları dövrünü, Qaraqoyunlu və Ağqoyunlu dövlətlərinin yaranması tarixini, Səfəvilər dövlətinin tariximizdə mühüm rolunu, xanlıqların daxili və xarici siyasətini, Azərbaycanın Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin mərhələlərini, XX əsrin əvvəllərində baş verən ictimai-siyasi hadisələri, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tariximizdə misilsiz rolunu, Azərbaycanda sovet rejiminin qurulması və II Dünya müharibəsində faşizim üzərində qələbədə vətənimizin əvəzsiz xidmətlərini, XX əsrin 70-80-ci illərində Azərbaycanda sosial-iqtisadi və mədəni inkişafını, 1990-cı il 20 Yanvar hadisələr, Dövlət müstəqilliyinin bərpa olunması və Azərbaycan müstəqilliyin ilk illərində, Xocalı faciəsi, Milli qurtuluş, Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdışı, Müstəqil Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının qəbul edilməsi, 2003-cü ildə İlham Əliyevin Prezident seçilməsi və Azərbaycanın davamlı inkişafı, İkinci Qarabağ müharibəsi, Zəfər Qələbəsi tarixini öyrənməklə Vətən tarixini öyrənmiş olur. Azərbaycan tarixini bu fənnə dair tarixinin tarixşünaslığına və mənbəşünaslığına diqqət yetirmək, Vətən tarixini öyrənməklə Vətəni sevmək və Vətəni sevməyi öyrətmək əsas məqsədir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qərarlaşdırılır.

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Semestr natiçesine göre yekun qiymetlendirme (imtahan ve imtahanaqədərki ballar əsasında)

6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F
----	-------------------	------------	---

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməli.

X. Təqvim-mövzu planı: mühazirə 30 saat, seminar 15 saat

CamScanner ilə skan edilib

7	Mövzu: XIV əsrin II yarısı XV əsr Azərbaycan dövlətləri Plan: 1. XIV əsrin II yarısında Əmir Teymurun və Qızıl Orda xanı Toxtamışın Azərbaycana yürüşləri 2. Qaraqoyunlu dövləti 3. Ağqoyunlu dövləti	2	
8	Mövzu: Azərbaycan Səfəvilər dövləti Plan: 1. Səfəvilər dövlətinin yaranması 2. Səfəvi-Osmanlı müharibələri və onların nəticələri	2	2
9	Mövzu: Azərbaycan xanlıqlar dövründə Plan: 1. Nadir şah imperiyasının yaranması və süqutu 2. Azərbaycanda xanlıqlarının yaranması, onların sosial-iqtisadi və siyasi vəziyyəti	2	
10	Mövzu: Azərbaycanın Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsi. Rusyanın müstəmləkə siyasətinə qarşı üsyanlar. Plan: 1. Azərbaycanda Rusiya işğallarının başlanması (1801-1804) 2. Azərbaycan torpaqlarının Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin birinci mərhələsi-Gülüstan müqaviləsi (1804-1813) 3. Azərbaycan torpaqlarının Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin ikinci mərhələsi-Türkmənçay sülhü. (1826-1828) 4. XIX əsrdə Azərbaycanda Rusyanın müstəmləkə siyasətinə qarşı üsyanlar	2	2
11	Mövzu: Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində Plan: 1. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda milli demokratik hərəkət 2. Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində 3. 1918-ci il mart soyqırımı. Bakı Xalq Komissarları Soveti və onun antiazərbaycan siyasəti	2	
12	Mövzu: Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (1918-1920-ci illər) Plan: 1. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan edilməsi və Azərbaycanın bütün ərazisinə yayılması 2. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövlət quruculuğu və süqutu	2	2
13	Mövzu: Azərbaycan sovet rejimi və II Dünya müharibəsi dövründə (1920-1945-ci illər) Plan: 1. Azərbaycanda sovet rejiminin yaradılması, DQMV-nin və Naxçıvan MSSR-in təşkili. Kütləvi represiyalar 2. Azərbaycan SSR 1941-1945-ci illər II dünya müharibəsi illərində	2	
14	Mövzu: Azərbaycan SSR 1945-1991-ci illərdə. Plan: 1. Azərbaycan SSR II Dünya müharibəsindən sonrakı dövrdə 2. Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illərdə Azərbaycan SSR-də apardığı quruculuq işləri 3. 1990-cı il 20 Yanvar faciəsi	2	2
15	Mövzu: Azərbaycan müstəqillik dövründə Plan: 1. Birinci Qarabağ müharibəsi, Azərbaycan torpaqlarının işğalı. Xocalı faciəsi 2. Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdışı. "Əsrin müqaviləsinin" imzalanması. Azərbaycanın yeni neft strategiyası 3. 2003-cü ildə İlham Əliyevin Prezident seçilməsi və Azərbaycanın davamlı inkişafı 4. Azərbaycan Respublikasının xarici əlaqələri 5. 2016-cı il Aprel döyüşləri. İkinci Qarabağ müharibəsi. Zəfər Qələbəsi	2	1

XI. Fənn üzrə tələblər

Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:

Öyrənməni tanımaq olar:

- Azərbaycan tarixi fənninin mövzuları ilə tanışlıq,
- Fənn üzrə problemlərinin araşdırılması və təhlilini aparmaq,

- Vətənimizin qədim və müasir tarixi məsələlərinin ardıcıl və əlaqəli izahına səy göstərmək
- Azərbaycan tarixi fənninin müxtəlif dövrlər üzrə problemlərinə diqqət yetirmək-
- Milli dövlətçilik tarixi məsələlərə obyektiv yanaşmaq

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri

- Azərbaycan tarixinin aktual istiqamət və problemlərini mənimsəyir
- Azərbaycan tarixinin müxtəlif dövrlərini öyrənir
- Milli dövlətçilik tarixi və onun müxtəlif dövrlərdə spesifik xüsusiyyətlərini mənimsəyir
- Azərbaycan tarixinin vətənpərvərlik və azərbaycançılıq ideologiyaya yiyələnir
- Müasir Azərbaycan dövlətinin daxili və xarici siyasətlərinin əsas istiqamətlərini mənimsəyir
- Azərbaycan tarixinin öyrənilməsində müstəqil elmi bacarığına nail olur

XIII. Tələbələr fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları

1. Azərbaycanda ilkin dövlət qurumları (Kuti və Lullubi)
2. Manna dövləti
3. Atropatena dövləti
4. Albaniya dövləti
5. Azərbaycanda feodal münasibətlərinin yaranması və onun xüsusiyyətləri
6. Ərəb Xilafətinin Azərbaycana işğal etməsi, İslam dininin yayılması
7. Xürrəmlər hərəkatı, Babəkin başçılığı ilə ərəblərə qarşı azadlıq müharibəsi
8. Azərbaycanın IX-XI əsr feodal dövlətləri
9. Atabəylər dövləti
10. Monqolların Azərbaycana yürüşləri

II Kollektiv sualları

1. Qaraqoyunlu dövləti
2. Ağqoyunlu dövləti
3. Səfəvilər dövlətinin yaranması
4. Səfəvi-Osmanlı müharibələri və onların nəticələri
5. Nadir şah imperiyasının yaranması və süqutu
6. Azərbaycan xanlıqları
7. Azərbaycan torpaqlarının Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin birinci mərhələsi-Gülüstan müqaviləsi (1804-1813)
8. Azərbaycan torpaqlarının Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin ikinci mərhələsi-Türkmənçay sülhü. (1826-1828)
9. Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
10. 1918-ci il mart soyqırımı. Bakı Xalq Komissarları Soveti və onun antiazərbaycan siyasəti

XV İmtahan sualları:

1. Azərbaycanda ilkin dövlət qurumları (Kuti və Lullubi)
2. Manna dövləti
3. Atropatena dövləti
4. Albaniya dövləti
5. Azərbaycanda feodal münasibətlərinin yaranması və Sasani əsarəti (III-VI əsrlər)
6. Azərbaycan Ərəb Xilafətinin tərkibində, İslam dinin Azərbaycanda yayılması (VII-IX əsrlər)
7. Xürrəmlər hərəkatı, Babəkin başçılığı ilə ərəblərə qarşı azadlıq müharibəsi
8. IX-XI əsr Azərbaycan feodal dövlətləri
9. Azərbaycan Atabəylər dövləti (1136-1225)
10. Monqolların Azərbaycana yürüşləri
11. Hülakülər dövləti, Qazan xan
12. Qaraqoyunlu dövləti (1410-1468)
13. Ağqoyunlu dövləti (1468-1501)
14. Səfəvilər dövlətinin yaranması
15. Səfəvi-Osmanlı müharibələri və onların nəticələri
16. Azərbaycan Nadir şahın hakimiyyəti dövründə (1736-1747)
17. Azərbaycan xanlıqları
18. Azərbaycan torpaqlarının Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin 1-ci mərhələsi (1804-1813). Gülüstan müqaviləsi
19. Azərbaycan torpaqlarının Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin 2-ci mərhələsi (1826-1828). Türkmənçay müqaviləsi
20. XIX əsrdə Azərbaycanda Rusiyanın müstəmləkə siyasətinə qarşı üsyanlar
21. Azərbaycan I dünya müharibəsi illərində
22. 1918-ci il mart Soyqırımı.
23. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (1918-1920)

24. Azərbaycanı sovet rejiminin yaradılması, DQMV-nin və Naxçıvan MSSR-in təşkili
25. Azərbaycan 1941-1945-ci illər II dünya müharibəsi illərində
26. Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illərdə Azərbaycan SSR-də apardığı quruculuq işləri
27. 1990-cı il 20 Yanvar faciəsi
28. Xocalı faciəsi (1992)
29. Birinci Qarabağ müharibəsi. Azərbaycan torpaqlarının işğalı
30. Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdışı (1993)
31. "Əsrin müqaviləsinin" imzalanması. Azərbaycanın yeni neft strategiyası
32. 2003-cü ildə İlham Əliyevin Prezident seçilməsi və Azərbaycanın davamlı inkişafı
33. 2016-cı il Aprel döyüşləri
34. Azərbaycan Respublikasının xarici əlaqələri
35. İkinci Qarabağ müharibəsi. Zəfər Qələbəsi

"Azərbaycan tarixi" fənninin 050620-Kompüter mühəndisliyi, 050616- İnformasiya texnologiyaları, 050635-Qida mühəndisliyi, 050702- Bağçılıq Tərəvəzçilik, 050701-Aqronomluq A,B ixtisasları üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib olunmuşdur. "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 fevral 2025-cü il, protokol № 8).

Kafedra müdürü : dos. K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi : b/m. H.A.Kəlbəyev

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050117 Tarix-coğrafiya müəllimliyi A/B

Fakultə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: S/f (Heydər Əliyev və Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixi). (LDU Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 09.02.2022-ci il qərarı ilə təsdiq edilmişdir. (Protokol № 7)

Kodu: LPFS-B08

Tədris ili: I (2024-2025) Semestr: II

Tədris yükü: 180 saat. Auditoriya yükü: (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Təhsil alma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit sayı: 6 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: B/m Kəlbəyev Həşim Adil oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Ə.Məmmədov 22

Məsləhət günləri və saatları: I gün saat 14⁰⁰-15⁰⁰

E-mail ünvanı: kadusimerd@mail.ru

III Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Azərbaycan tarixi 7 cildə, VII cild, Bakı: Elm, 2007. 525 s.
2. Azərbaycan tarixi (Öçerklər) Rəcəbli Q. Ə. Bakı, Elm və təhsil, 2013, 542 s.
3. Azərbaycanın dövlətçilik tarixi. Quluzadə M. Bakı, 2016, 264 s.
4. Azərbaycan tarixi. Nuriyeva İ. Bakı, 2016
5. Əliyev H. Müstəqillik yolu. Bakı, 1997.
6. Əliyev H. Müstəqilliyimiz əbədidir. Əsərləri 45 cildə.
7. Rəcəbli R. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının baş memarı. Bakı, 1999.
8. Əliyev H. Azərbaycan XXI əsr və üçüncü minilliyin astanasında. Dırçılış. 2001. 1-2.
9. Maqsudov F. Heydər Əliyev və Azərbaycan elmi. Bakı, 1998.
10. Qasımlı M. Azərbaycan Respublikasının tarixi. 1991-2001. BDU. Bakı, 2021

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün tələbələrin öncədən Azərbaycan tarixi fənnini bilmələri vacibdir. Fənn Azərbaycan tarixi ilə bilavasitə əlaqəli tədris olunur.

V Korekvizitlər: Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixi fənninin tədrisi ilə eyni vaxtda buna uyğun digər seçmə fənnlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixi fənninin tədrisi tələbələrdə milli-mənəvi şüurun formalaşmasında, milli dövlətçilik ideologiyasının yaranmasında əhəmiyyətli rolu vardır. Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixi fənninin məqsəd və vəzifələrini öyrənmək bu fənninin tədrisi prosesində insanların milli mənlik şüurunun oyanmasında, milli dövlətçiliyə xidmət edən vətənpərvər kimi yetişməsində mühüm rol oynayır. Eyni zamanda insanların dövlətçilik adət-ənənələrə hörmət, Azərbaycançılıq ruhunda tərbiyə olmasına xidmət edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal-tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal-tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal-tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal-tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal-tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal-suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.
Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməli

X Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 30

№	Keçirilən mühazirə və seminar mövzularının məzmunu	Müh.	Sem.
1	Azərbaycanın dövlətçilik tarixi Plan: 1. Azərbaycan ərazisində yaranmış qədim və orta əsr dövlətləri. 2. AXC Azərbaycanın ilk müstəqil demokratik dövlətidir. Mənbə: 1, 2, 3	2	2
2	Azərbaycan Respublikası dövlət müstəqilliyinin bərpası Plan: 1. Milli azadlıq uğrunda mübarizə və dövlət müstəqilliyinin bərpası haqqında konstitusiyaya aktının qəbul edilməsi. 2. Daxili və xarici siyasətdə atılan addımlar və problemlər. 3. Ermənistanın açıq hərbi təcavüzünün başlanması. Xocalı soyqırımı 4. Azərbaycan Respublikasının ATƏM və BMT-yə üzv qəbul edilməsi və ilk sülh təşəbbüsləri. Mənbə: 1, 2, 3, 4.	2	2
3	Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyətinin ilk addımları, anarxiya və xaos illəri Plan: 1. Müstəqillik ərfəsində hakimiyyət çəkişmələri 2. Laçın rayonunun Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğalı. 3. 1992-ci il Prezident seçkiləri. Xalq Cəbhəsi hakimiyyətinin ilk addımları. Mənbə: 2, 3, 4, 5, 6.	2	2
4	Azərbaycan 1992 və 1993-cü ilin I yarısında Plan: 1. Azərbaycan ümumi böhran şəraitində. Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması. 2. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Kəlbəcər rayonunun işğal olunması. 3. 1993-cü il iyun qyamı. Respublika parçalanma və vətəndaş müharibəsi astanasında 4. Ümummilli lider Heydər Əliyevin ikinci dəfə Respublika hakimiyyətinə qayıdışı, parlamentin sədri kimi fəaliyyəti və ilk xarici səfəri. Mənbə: 1, 2, 3, 6.	2	2
5	BMT Təhlükəsizlik Şurasının 884 sayılı qətnaməsi, Bişkek protokolu, Əsrin müqaviləsi və Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasının qəbulu Plan: 1. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 884 sayılı qətnaməsi, Horadiz əməliyyatı və Bişkek protokolu. 2. Azərbaycanın yeni enerji diplomatiyası. Əsrin müqaviləsinin imzalanması. 3. Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasının qəbulu və islahatların başlanması. Mənbə: 2, 3, 4	2	2
6	1998-ci il Prezident seçkiləri və islahatların yeni mərhələsi Plan: 1. 1998-ci il Prezident seçkiləri. və demokratikləşmənin sürətləndirilməsi. 2. Ölkədə ölüm hökmünün və senzuranın ləğvi. 3. Konstitusiyaya Məhkəməsinin yaradılması. 4. Azərbaycan Respublikasının AŞ-ya üzv qəbul edilməsi və Dünya Azərbaycanlıların Təşkilatı birliyinin yaradılması. Mənbə: 2, 3, 4, 5, 9.	2	2
7	Azərbaycan Respublikasının neft strategiyası və islahatlar Plan: 1. Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft, Bakı-Tbilisi-Ceyhan qaz boru kəmərinin təməlinin qoyulması. 2. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizədə fəal iştirakı. 3. Dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi tədbirləri. 2002-ci il 24 avqust referendumu. 4. 2003-cü il 15 oktyabr Prezident seçkiləri və 2005-ci il Parlament seçkiləri.	2	2

	Mənbə: 2, 3, 4, 5, 6		
8	Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu. Heydər Əliyev fondu Plan: 1. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu. 2. Heydər Əliyev fondu. Mənbə: 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12.	2	2
9	Azərbaycan Respublikası 2008-2013-cü illərdə Plan: 1. 2008-ci il Prezident seçkiləri və nəticələri. 2. 2008-cü il referendumu. 3. Azərbaycan Türk Şurasının qurucu dövlətlərindən biri kimi və Türk dünyası ilə əlaqələr. Mənbə: 3, 4, 5, 6, 7.	2	2
10	Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq mövqelərinin gücləndirilməsi Plan: 1. Azərbaycan Respublikasının BMT TŞ qeyri-daimi üzvü qəbul edilməsi. 2. Azərbaycan Dünya dini liderlərin görüş məkanına və Dünya kosmik klubunun tam hüquqlu üzvünə çevrilməsi. 3. 2013-cü il Prezident seçkiləri. 4. Cənubi Qafqaz Dəhlizinin yaradılması və Trans-Adriatik boru kəməri layihəsi. TANAP qaz boru kəməri Mənbə: 3, 4, 5, 6, 7.	4	4
11	Azərbaycanın beynəlxalq idman oyunları. 2016-cı il Aprel döyüşləri. Lələ təpə, Ağdərə və Cünnüt əməliyyatları Plan: 1. Azərbaycanın beynəlxalq idman oyunları mərkəzinə çevrilməsi; 2015-ci il Birinci Avropa və 2016-cı il İslam həmrəyliyi oyunları. 2. 2016-cı il Aprel döyüşləri. Lələ təpə, Ağdərə və Cünnüt əməliyyatları. Mənbə: 1, 2, 3, 4, 8, 9.	2	2
12	2016-cı il 26 sentyabr tarixli Konstitusiya referendumu və Mehriban Əliyevanın Azərbaycan Respublikasının Birinci Vitse-prezidenti təyin olunması Plan: 1. 2016-cı il 26 sentyabr tarixli Konstitusiya referendumu. 2. Mehriban Əliyevanın Azərbaycan Respublikasının Birinci Vitse-prezidenti təyin olunması. Mənbə: 1, 2, 3, 4, 8, 9.	2	2
13	Azərbaycan Respublikası 2018-ci il Prezident seçkiləri və Parlament seçkiləri Plan: 1. 2018-ci il növbədənkənar Prezident seçkiləri. 2. Parlament seçkiləri.(2020) Mənbə: 4, 5, 6, 7, 8	2	2
14	Dövlət sərhəddində Ermənistan təxribatı. Azərbaycan-Türkiyə birgə hərbi təlimləri Plan: 1. Dövlət sərhəddində Ermənistan təxribatı Tovuz döyüşləri. 2. Azərbaycan-Türkiyə birgə hərbi təlimləri. 3. Vətən müharibəsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi. Mənbə: 4, 5, 6, 7, 8	2	2

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixi fənni tədrisində təlim metodlarını öyrənməklə fənnin predmet və vəzifələrini, müasir dövlətçilik tarixi məsələləri öyrənilir. Bu fənn üzrə nəşr edilmiş mətnlərlə işi öyrənməklə tədrisin keyfiyyəti daha da gücləndirilir. Tədris prosesində tələbələrin müstəqil çalışa bilmələri üsulları gücləndirilir.

XII. Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixi fənni üzrə təlim nəticələri:

- Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, vermiş və bacarıqları;
- tələbələrin xarici ölkə ədəbiyyatının məşhur nümayəndələrinin yaradıcılıqları ilə,
- dünya tarixində korifeylərin fəaliyyətinin ümumbəşər əhəmiyyəti ilə,
- Azərbaycanın dünyanın ilk sivilizasiya məskənlərindən biri olmasını müəyyən etməyi bacarır.
- Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində dövlətçiliyin təşəkkülü şəraitini, siyasi, beynəlxalq amilləri təhlil etməyi bacarır.
- Azərbaycanda milli dövlətin təşəkkülü, formalaşmasında ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil etməyi bacarır, azərbaycançılıq ideologiyasını dərk edir.
- Müxtəlif dövrlərdə Azərbaycan dövlətçiliyinin zəifləməsinə təsir göstərmiş xarici və daxili amilləri təhlil etməyi və ümumiləşdirməyi bacarır.
- Azərbaycan dövlətinin yeri və rolunu sistemli şəkildə öyrənmək.
- Azərbaycan tarixinin inkişafının tarixi təcrübəsindən düzgün nəticələri çıxarmağı bilmək.
- Müasir mərhələdə Azərbaycan dövlətçiliyinin güclənməsini şərtləndirən amilləri, şəxsiyyətin rolunu təhlil və müəyyən etməyi bacarır..

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları

I kollokvium sualları:

1. Azərbaycan ümumi böhran şəraitində. Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması.
2. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Kəlbəcər rayonunun işğal olunması.
3. Ermənistanın açıq hərbi təcavüzünün başlanması. Xocalı soyqırımı
4. Azərbaycan Respublikasının ATƏM və BMT-yə üzv qəbul edilməsi
5. 1993-cü il iyun qyamu. Respublika parçalanma və vətəndaş müharibəsi astanasında
6. Ümummilli lider Heydər Əliyevin ikinci dəfə Respublika hakimiyyətinə qayıdışı
7. Ümummilli lider Heydər Əliyevin parlamentin sədri kimi fəaliyyəti
8. 1993-cü il oktyabr Prezident seçkiləri və ilk xarici səfəri.
9. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 884 sayılı qətnaməsi, Horadiz əməliyyatı və Bışkek protokolu.
10. Azərbaycanın yeni enerji diplomatiyası. Əsrin müqaviləsinin imzalanması.
11. Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasının qəbulu və islahatların başlanması.
12. 1998-ci il Prezident seçkiləri. və demokratikləşmənin sürətləndirilməsi.
13. Ölkədə ölüm hökmünün və senzuranın ləğvi.
14. Konstitusiya Məhkəməsinin yaradılması.
15. Dünya Azərbaycanlıların Təşkilatı birliyinin yaradılması.

II kollokvium sualları:

1. Azərbaycan Respublikasının AŞ-ya üzv qəbul edilməsi
2. Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft, Bakı-Tbilisi-Ceyhan qaz boru kəmərinin təməlinin qoyulması.
3. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizədə fəal iştirakı.
4. Dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi tədbirləri.
5. 2002-ci il 24 avqust referendumu.
6. 2003-cü il 15 oktyabr Prezident seçkiləri
7. 2005-ci il Parlament seçkiləri.
8. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu.
9. Heydər Əliyev fondu.
10. 2008-ci il Prezident seçkiləri və nəticələri.
11. 2008-cü il referendumu.
12. Azərbaycan Türk Şurasının qurucu dövlətlərindən biri kimi və Türk dünyası ilə əlaqələr.
13. Azərbaycan Respublikasının BMT TŞ qeyri-dəimi üzvü qəbul edilməsi.
14. Azərbaycan Dünya dini liderlərin görüş məkanına çevrilməsi
15. Cənubi Qafqaz Dəhlizinin yaradılması və Trans-Adriatik boru kəməri layihəsi. TANAP qaz boru kəməri

XV İmtahan sualları:

1. Azərbaycan ümumi böhran şəraitində. Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması.
2. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Kəlbəcər rayonunun işğal olunması.
3. Ermənistanın açıq hərbi təcavüzünün başlanması. Xocalı soyqırımı
4. Azərbaycan Respublikasının ATƏM və BMT-yə üzv qəbul edilməsi
5. 1993-cü il iyun qyamu. Respublika parçalanma və vətəndaş müharibəsi astanasında
6. Ümummilli lider Heydər Əliyevin ikinci dəfə Respublika hakimiyyətinə qayıdışı
7. Ümummilli lider Heydər Əliyevin parlamentin sədri kimi fəaliyyəti
8. 1993-cü il oktyabr Prezident seçkiləri və ilk xarici səfəri.
9. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 884 sayılı qətnaməsi, Horadiz əməliyyatı və Bışkek protokolu.
10. Azərbaycanın yeni enerji diplomatiyası. Əsrin müqaviləsinin imzalanması.
11. Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasının qəbulu və islahatların başlanması.
12. 1998-ci il Prezident seçkiləri. və demokratikləşmənin sürətləndirilməsi.
13. Ölkədə ölüm hökmünün və senzuranın ləğvi.
14. Konstitusiya Məhkəməsinin yaradılması.
15. Azərbaycan Respublikasının AŞ-ya üzv qəbul edilməsi
16. Dünya Azərbaycanlıların Təşkilatı birliyinin yaradılması.
17. Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft, Bakı-Tbilisi-Ceyhan qaz boru kəmərinin təməlinin qoyulması.
18. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizədə fəal iştirakı.
19. Dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsi tədbirləri.
20. 2002-ci il 24 avqust referendumu.
21. 2003-cü il 15 oktyabr Prezident seçkiləri
22. 2005-ci il Parlament seçkiləri.
23. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu.
24. Heydər Əliyev fondu.
25. 2008-ci il Prezident seçkiləri və nəticələri.
26. 2009-cu il referendumu.
27. Azərbaycan Türk Şurasının qurucu dövlətlərindən biri kimi və Türk dünyası ilə əlaqələr.
28. Azərbaycan Respublikasının BMT TŞ qeyri-dəimi üzvü qəbul edilməsi.
29. Azərbaycan Dünya dini liderlərin görüş məkanına çevrilməsi
30. Cənubi Qafqaz Dəhlizinin yaradılması və Trans-Adriatik boru kəməri layihəsi. TANAP qaz boru kəməri
31. Azərbaycanın beynəlxalq idman oyunları mərkəzinə çevrilməsi: 2015-ci il Birinci Avropa və 2016-cı il İslam hərəyili oyunları.
32. 2016-cı il Aprel döyüşləri. Lələ təpə, Ağdərə əməliyyatları.

33. 2018-ci il Cənub emaliyyatı
34. 2016-cı il 26 sentyabr tarixli Konstitusiya referendumu.
35. Mehriban Əliyevanın Azərbaycan Respublikasının Birinci Vitse-prezidentli təyin olunması.
36. 2018-ci il növbədənkenar Prezident seçkiləri.
37. Parlament seçkiləri.(2020)
38. Dövlət sərhəddində Ermənistan təcridatı Tovuz döyüşləri.
39. Azərbaycan-Türkiyə birgə hərbi təlimləri.
40. Vətən müharibəsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi.

S/İ Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixi fənninin silsiləsinə 050117-Tarix və coğrafiya mütəxəssisi ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib olunmuşdur. "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 fevral 2025-cü il, protokol № 8).

Katedra müdiri : dos. K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi : b/m. H.A.Kəlbəyev

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050117 Tarix və coğrafiya müəllimliyi

Fakultet: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Tarixin tədrisi metodikası (İşçi proqram LDU-nun Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2022-ci il qərarı ilə təsdiq edilmişdir (protokol №1)

Kodu: İPF-B16

Tədris illi: IV (2024-2025) Semestr: II

Tədris yükü: 150 saat. Auditoriya yükü: (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit sayı: 5 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: B/m Kəlbəyev Həşim Adil oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Ə.Məmmədov 22

Məsləhət günləri və saatları: I gün saat 14⁰⁰-15⁰⁰

E-mail ünvanı: kadusimerd@mail.ru

III Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Məlikov R. Nəcəfəli T. Tarixin interaktiv təlimi. Müəllimlər üçün vəsait. Bakı, 2002
 2. Tarixin tədrisində müasir üsullar. (sənədlər, təvsiyələr, nümunələr) Bakı, 2000.
 3. Paşayev N. Tarixin tədrisi metodikası. Bakı, 2000
 4. Vagin A. Orta məktəblərdə tarixin tədrisi metodikası. Bakı, 1973.
 5. Xəlilov R. Tarixin təliminin metodikası. Bakı, 2001.
 6. Mərdanov M. S. Azərbaycan təhsili müstəqillik illərində. Bakı, 1994.
 7. Cəbrayıllov İ. H. Tarixi abidələr şagirdlərdə milli mənilik şüuru formalaşdırmağın vasidəsi kimi. Avtoreferat, Bakı, 1994.
 8. Zəhidov C. Qasımov A. Sınıfədxaric tədbirlər vasidəsi ilə şagirdlərin tarixi şəxsiyyətlər nümunəsində tərbiyyə olunması. Bakı, 1999.
 9. Sadiqov H. Zəhidov Ə. S. Tarix dərslərində biliyin formalaşdırılması. Gəncə,
 10. Mübariz Əmirov Tam orta məktəbdə tarixin fəal interaktiv təlimi metodikası (Ali məktəbin tarix fakultəsi tələbələri üçün dərs vəsaiti. Bakı, 2011
 11. Veysova Z. Məktəb müəllimləri üçün fəal təlim metodlarına giriş kursu, təlimçilər üçün metodik vəsait. Bakı, 2000
 12. Veysova Z. Fəal interaktiv təlim: müəllimlər üçün vəsait. Bakı, 2007
- IV Rəkvizitlər:** Fənnin tədrisi tələbələrin tarixin tədrisi qaydalarını öyrənməsi ucun vacibdir Fənn pedaqogika və psixologiya fənləri ilə əlaqəli tədris olunur.

V Korekvizitlər: Tarixin tədrisi metodikası fənni ilə eyni vaxtda bu fənn ilə bağlı fənnlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənn tarixin tədrisi texnologiyalarının predmetini müəyyən edir. Onun tədrisi metodikasını pedaqoji elmlərdən biri kimi əsaslandıraraq tarixin tədrisi texnologiyalarını müasir kontekstdə şərh edərək və müasir tələblərə uyğunlaşdıraraq dərs planlarını hazırlamaq və şagird nailiyyətlərini qiymətləndirilməsini öyrənir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanında topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

Nö	Bal	Qiymət	
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecek.

X. Təqvim mövzusu planı: Mühazirə 30 saat, Seminar 30 saat

Nö	Keçirilən seminar və mühazirə mövzuları	Müh.	Sem.
1	Mövzu: Tarixin tədrisi metodikası fənninin predmeti və vəzifələri. Plan: 1. Tarixin tədrisi metodikasının elmi tədqiqat metodları. 2. Elmlər sistemində tarixin tədrisi metodikası fənninin yeri. 3. Tarixin tədrisi metodikası fənninin məqsəd və vəzifələri. 4. Tarixin tədrisi prosesi və onun komponentləri. Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.	4	4
2	Mövzu: Tarix dərslərinin planlaşdırılması. Plan: 1. Dərsin mərhələləri və onun səmərəli təşkili. 2. Dərsin metodik üsullarının mövzunu mənimsəmədə rolu. Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8.	2	2
3	Mövzu: Tarixin tədrisində şagirdlərə mədəni irsimizə məhəbbət hissinin tərbiyə edilməsi. Plan: 1. Sınıfəxaric vasitələrlə Azərbaycan mədəniyyətinin öyrənilməsi üsulu 2. Tarixdən qiyabi səyahətlər vasidəsi ilə Azərbaycan mədəniyyəti abidələrinin öyrənilməsi üsulları 3. Ekskursiyalar vasidəsi ilə Azərbaycan mədəniyyətinin öyrənilməsi Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 4, 5, 6	2	2
4	Mövzu: Tarixdən sinifəxaric iş formaları. Plan: 1. Tarix gecələri.. 2. Görüşlər. 3. Tarix fənni kabinet Ədəbiyyat: 2, 3, 7, 8, 9.	2	2
5	Mövzu: Tarix dərslərində təkrar və onun prinsipləri. Plan: 1. Tədris materialının sistemli təkrar edilməsinin vəzifələri. 2. Təkrarın mühüm tarixi anlayışların mənimsənilməsində rolu.. 3. Şagird biliyinin obyektiv qiymətləndirilməsi. Ədəbiyyat: 3, 4, 5, 6, 7	2	2
6.	Mövzu: Tarix dərslərinin ümumi xarakteristikası Plan: 1 Dərs təşkilatı işin tədris-tərbiyə formasıdır. 2. Tarixin təlimində tarixi biliklərin mənimsənilməsi məsələsi . 3. Tarix dərslərinə verilən müasir tələblər. 4. Tarixin məktəblilər tərəfindən dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri. Ədəbiyyat: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10	2	2
7	Mövzu: Tarixin interaktiv təliminə əsasən biliklərin yoxlanılması və qiymətləndirilməsi. Plan: 1. Xronoloji biliklərin yoxlanılması. 2. Kartografik biliklərin yoxlanılması. 3. Formalaşdırılmış və subyektivləşdirilmiş biliklərin yoxlanılması üçün test tapşırıqları. Ədəbiyyat: 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.	2	2
8	Mövzu: Tarixi biliklərin formalaşması prosesində əyaniliyin rolu Plan: 1. Əyaniliyin növləri. 2. Əşya əyaniliyi 3. Şərti qrafik əyaniliyi.	2	2

	Ədəbiyyat: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
9.	Mövzu: Tarix təlimində anlayışların formalaşdırılması. Plan: 1. Tarix təlimində anlayışların yeri və rolu. 2. Tarixi anlayışların təsnifatı. 3. Tarix təlimində abstraktlaşdırma və ümumiləşdirmə anlayışların formalaşmasının mühüm vasitəsidir. Ədəbiyyat: 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.	2	2
10	Mövzu: Tarix müəlliminin tədris metodiki hazırlığı. Plan: 1. Tarix müəlliminin hazırlığının mərhələləri və əhəmiyyəti.. 2. İcmal və plan-bunların fərqi. 3. Müəllimin metodik ədəbiyyatlarla işi. 4. Açıq dərslər müəllimin təcrübəsini başqalarına verməsi vasitəsi kimi. 5. Müəllimin şəxsi kitabxanası və onun tədrisə hazırlaşması. Ədəbiyyat: 3, 4, 5, 6, 8, 9, 12.	4	4
11	Mövzu: Şagirdlərdə Vətənpərvərlik hislərinin gücləndirilməsində tarix dərslərinin rolu. Plan: 1. Azərbaycanın dövlətçilik tarixi və ənənələrini öyrətməklə vətəndaşlıq ruhunu yüksəltmək. 2. Tarixi işğallardan bəhs etməklə tarixi düşmənlərə nifrət ruhu oyatmaq, sayıqlığı artırmaq. 3. Tarixi şəxsiyyətlərin həyat yollarından bəhs etməklə şagirdləri Vətənin müdafiəsinə hazırlamaq. Ədəbiyyat: 4, 5, 6, 10, 11.	4	4
12	Mövzu: Kurikulumların məzmunu və strukturu. Plan: 1. Kurikulum təhsilə qoyulan tələblər – summativlər. 2. Kurikulum təlimində fənn və şəxsiyyət yönümlülük. 3. Kiçik və böyük summativlərin keçirilməsi və yoxlanılması. Ədəbiyyat: 1, 2, 3, 4, 9, 10.	2	2

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Tarix tədrisi metodikası fənni tədrisində təlim metodlarını öyrənməklə fənnin predmet və vəzifələrini, tarixin tədrisi prosesini, tarixin tədrisi prosesində müəllim və şagirdlərin fəallığını, tarixin təlimində nəşr edilmiş mətnlərlə işi öyrənməklə tədrisin keyfiyyəti daha da asanlaşır. Tarix tədrisi metodikası fənni tədrisində yeni pedaqoji texnologiyalardan istifadəni, tarixin tədrisi prosesində şagirdlərin müstəqil işinin təşkili üsullarını müqayisəli şəkildə analiz etməlidir.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Tarixin tədrisi metodikası fənnini pedaqoji elmlərdən biri kimi əsaslandırır.
- Tarix fənni üzrə təlimin təşkili formaları və dərslərdən məşğələlərin xarakterik xüsusiyyətlərinə izah edir
- Tarixin tədrisi metodikasını müasir kontekstdə şərh edir.
- Tarixin təliminin vasitələrinin istiqamətverici, kreativ xarakterini təhlil edir.
- Təlim strategiyasını, eləcə də məzmun standartlarının mahiyyətinə görə fəal/interaktiv təlimin rolunu dəyərləndirir.
- Müasir tələblərə uyğun tarixin tədrisinə dair tematik və gündəlik dərslər planları hazırlayır.

XIII. Tələbələr fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvum sualları

I kollokvum sualları:

- Tarixin tədrisi metodikasının elmi tədqiqat metodları.
- Elmlər sisteminə tarixin tədrisi metodikası fənninin yeri.
- Tarixin tədrisi metodikası fənninin məqsəd və vəzifələri.
- Tarixin tədrisi prosesi və onun komponentləri.
- Dərsin mərhələləri və onun səmərəli təşkili.
- Dərsin metodik üsullarının mövzunu mənimsəmədə rolu.
- Sinifdən xaric vasitələrlə Azərbaycan mədəniyyətinin öyrənilməsi üsulu
- Tarixdən qiyabi səyahətlər vasitəsi ilə Azərbaycan mədəniyyəti abidələrinin öyrənilməsi üsulları
- Ekskursiyalar vasitəsi ilə Azərbaycan mədəniyyətinin öyrənilməsi
- Tarix gecələri.
- Görüşlər.
- Tarix fənni kabinet
- Tədris materialının sistemli təkrar edilməsinin vəzifələri.
- Təkrarın mühüm tarixi anlayışların mənimsənilməsində rolu..
- Şagird biliyinin obyektiv qiymətləndirilməsi.

II kollokvum sualları:

- Dərs təşkilatı işin tədris-tərbiyə formasıdır.
- Tarixin təlimində tarixi biliklərin mənimsənilməsi məsələsi.
- Tarix dərslərinə verilən müasir tələblər.
- Tarixin məktəblilər tərəfindən dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri.

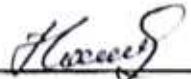
5. Xronoloji biliklərin yoxlanılması.
6. Kartografik biliklərin yoxlanılması.
7. Formalaşdırılmış və subyektivləşdirilmiş biliklərin yoxlanılması üçün test tapşırıqları.
8. Əyaniliyin növləri.
9. Əşya əyaniliyi
10. Şerti qrafik əyaniliyi.
11. Tarix təlimində anlayışların yeri və rolu.
12. Tarixi anlayışların təsnifatı.
13. Tarix təlimində abstraktlaşdırma və ümumiləşdirmə anlayışların formalaşmasının mühüm vasitəsidir.
14. Tarix müəlliminin hazırlığının mərhələləri və əhəmiyyəti..
15. İcmal və plan-bunların fərqi.

XV. İmtahan sualları:

1. Tarixin tədrisi metodikasının elmi tədqiqat metodları.
2. Elmlər sisteminə tarixin tədrisi metodikası fənninin yeri.
3. Tarixin tədrisi metodikası fənninin məqsəd və vəzifələri.
4. Tarixin tədrisi prosesi və onun komponentləri.
5. Dərsin mərhələləri və onun səmərəli təşkili.
6. Dərsin metodik üsullarının mövzunu mənimsəmədə rolu.
7. Sınıfdən xaric vasitələrlə Azərbaycan mədəniyyətinin öyrənilməsi üsulu
8. Tarixdən qiyabi səyahətlər vasidəsi ilə Azərbaycan mədəniyyəti abidələrinin öyrənilməsi üsulları
9. Ekskursiyalar vasidəsi ilə Azərbaycan mədəniyyətinin öyrənilməsi
10. Tarix gecələri..
11. Görsüşlər.
12. Tarix fənni kabinet
13. Tədris materialının sistemli təkrar edilməsinin vəzifələri.
14. Təkrarın mühüm tarixi anlayışların mənimsənilməsində rolu..
15. Şagird biliyinin obyektiv qiymətləndirilməsi.
16. Dərs təşkilatı işin tədris-tərbiyə formasıdır.
17. Tarixin təlimində tarixi biliklərin mənimsənilməsi məsələsi .
18. Tarix dərsinə verilən müasir tələblər.
19. Tarixin məktəblilər tərəfindən dərk olunmasında yaş xüsusiyyətləri.
20. Xronoloji biliklərin yoxlanılması.
21. Kartografik biliklərin yoxlanılması.
22. Formalaşdırılmış və subyektivləşdirilmiş biliklərin yoxlanılması üçün test tapşırıqları.
23. Əyaniliyin növləri.
24. Əşya əyaniliyi
25. Şerti qrafik əyaniliyi.
26. Tarix təlimində anlayışların yeri və rolu.
27. Tarixi anlayışların təsnifatı.
28. Tarix təlimində abstraktlaşdırma və ümumiləşdirmə anlayışların formalaşmasının mühüm vasitəsidir.
29. Tarix müəlliminin hazırlığının mərhələləri və əhəmiyyəti..
30. İcmal və plan-bunların fərqi.
31. Müəllimin metodik ədəbiyyatlarla işi.
32. Açıq dərslər müəllimin təcrübəsini başqalarına verməsi vasidəsi kimi.
33. Müəllimin şəxsi kitabxanası və onun tədrisə hazırlaşması.
34. Azərbaycanın dövlətçilik tarixi və ənənələrini öyrətməklə vətəndaşlıq ruhunu yüksəltmək.
35. Tarixi işğallardan bəhs etməklə tarixi düşmənlərə nifrət ruhu oymaq, sayıqlığı artırmaq.
36. Tarixi şəxsiyyətlərin həyat yollarından bəhs etməklə şagirdləri Vətənin müdafiəsinə hazırlamaq.
37. Kurikulumların məzmunu və strukturu.
38. Kurikulum təhsilə qoyulan tələblər – summativlər.
39. Kurikulum təlimində fənn və şəxsiyyət yönümlülük.
40. Kiçik və böyük summativlərin keçirilməsi və yoxlanılması.

Tarixin tədrisi metodikası fənninin sillabusu 050117-Tarix və coğrafiya müəllimliyi ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib olunmuşdur. "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 fevral 2025-cü il, protokol № 8).

Kafedra müdiri : dos. K.F. Mahmudov

Fənn müəllimi : b/m. H.A. Kəlbəyev